

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

Art. 74. Ochrona środowiska jako obowiązek władz publicznych

- 1. Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom.**
- 2. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych.**
- 3. Każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska.**
- 4. Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.**

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, z późn. zm.) w art. 4 stanowi, że:

- 1. Obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym.**
- 2. Organy administracji publicznej są obowiązane do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony przyrody.**
- 3. Obowiązkiem organów administracji publicznej, instytucji naukowych i oświatowych, a także publicznych środków masowego przekazu jest prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej i promocyjnej w dziedzinie ochrony przyrody.**

Toruń, dnia 16 marca 2025 roku

Do **Rady GMINY PAWŁOWICZKI**

**Urząd Gminy w Pawłowiczkach
Plac Jedności Narodu 1**

47-280 Pawłowiczki

PETYCJA składana w interesie PUBLICZNYM

Niniejszym wnoszę, wnioskuję, ślicznie proszę o

- A. Zmianę - AKTUALIZACJĘ Prawa Miejscowego w zakresie funkcjonowania 1 pomnika przyrody tj UTWORZENIE UCHWAŁY Rady Gminy w sprawie pomnika przyrody znajdującego się na terenie gminy Pawłowiczki w celu dostosowania prawa miejscowego do aktualnych przepisów wynikających z ustawy o ochronie przyrody i wyeliminowania niejasności w zakresie sprawującego nadzór**
- B. Utworzenie dokumentu – raportu stanu, zauważonych potrzeb w zakresie ochrony pomnika przyrody lub w przyszłości pomników przyrody i corocznego lub półrocznego przedstawiania go Radzie Gminy z uwzględnieniem stanu zdrowotnego, kompletności oznakowania, porządku wokół pomnika przyrody**

Uzasadnienie:

Ad A

- 1. Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 2004 roku jedynym zarządzającym pomnikami przyrody na swoim terenie są Rady Miast (Gmin) wraz z Burmistrzem (Wójtem, Prezydentem)**
- 2. Zgodnie z rozporządzeniem ministra środowiska z 2012 roku o crfop (Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody) to Rady Miast (gmin) są zobowiązane do**

uaktualnienia Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody w zakresie danych dotyczących pomników przyrody znajdujących się na ich terenie.

3. Zgodnie z art. 21 pkt 4 ustawy z dnia 23.01.2009 r. *o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie* (Dz. U. z roku 2009 Nr 92, poz. 753 ze zm.), rady gmin przejęły **WSZYSTKIE KOMPETENCJE** organów które utworzyły lub ustanowiły pomniki przyrody w przeszłości.
4. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym **zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy**, przy czym zadania własne obejmują m. in. sprawy ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, **ochrony środowiska i przyrody** oraz gospodarki wodnej.
5. Na terenie gminy Pawłowiczki zgodnie z danymi CRFOP winien znajdować się jeden pomnik przyrody, **który funkcjonuje, ale został utworzone przez organ, który już nie istnieje lub nie posiadaj kompetencji do zarządzania pomnikami przyrody albo w akcie ustanawiającym nie wskazano sprawującego nadzór (wszystkie pomniki)**. Po dacie 01.08.2009 r. wszedł w życie przepis art. 21 pkt. 4 ustawy z dnia 23.01.2009 r. *o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie*, który przyznaje kompetencje w tym zakresie radom gmin. Kompetencje te są zgodne z ustawą o ochronie przyrody z 2004 roku. Jednak w „starych”, „dawnych” aktach prawnych kompetencje pozostały niezmienione. Jest to przyczyna i powód nieporozumień np. w zakresie określenia zarządzającego. Ponadto istnieje niezgodność w tym zakresie pomiędzy ustawami – aktami wyższego rzędu – uchwałą o ochronie przyrody z 2004 roku, a uchwałami mniejszego rzędu – aktami ustanawiającymi pomniki przyrody (prawo miejscowe).
6. W 2018 roku NIK przeprowadził kontrolę 29 gmin w zakresie lokalnych form ochrony przyrody. W kontrolowanych gminach ponad 70% lokalnych form ochrony przyrody funkcjonowało na podstawie aktów prawa miejscowego, wydanych przez inne niż rada gminy organy. Akty te nie spełniały obowiązujących wymogów i zawierały nieaktualne dane. Mimo to w 90% gmin nie podejmowano działań w celu wydania przez rady gmin uchwał dostosowujących ww. akty prawa miejscowego do obecnego stanu prawnego i faktycznego. NIK wydał rekomendacje dla Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów. Wniósł między innymi o: „Dokonanie przeglądu stanu lokalnych form ochrony przyrody oraz ustalenie niezbędnych potrzeb dla ich zabezpieczenia; (...) **podjęcie działań dla zgodnego z przepisami prawa i stanem faktycznym uregulowania w aktach prawa miejscowego funkcjonowania lokalnych form ochrony przyrody**; (...) przekazywanie bieżących danych o ustanowieniu i zniesieniu formy ochrony do regionalnych dyrekcji ochrony środowiska i GDOŚ oraz zaktualizowanego ich stanu;
7. Gmina Pawłowiczki od tego czasu nie przeprowadziła działań w tym zakresie.
8. Celem niniejszej petycji jest poproszenie Rady Gminy Pawłowiczki o podjęcie działań w celu zmian prawa miejscowego i dostosowania „dawnych” aktów prawa miejscowego do wymogów aktualnego stanu prawnego, zgodnego z tymi w ustawach. Jest to również ważne dla uniknięcia nieporozumień lub niejasności interpretacyjnych w zakresie organu sprawującego nadzór nad tymi formami ochrony.

9. Niniejsza petycja jest powieleniem wniosków i uwag NIK z 2018 roku. Przy projektowaniu uchwały w sprawie pomników przyrody możecie się Państwo wzorować na uchwałach gmin, które spełniły już ten obowiązek: Bartniczka, Brodnica miejska, Koronowo (bardzo obszerna uchwała z 2024 roku), Golub-Dobrzyń wiejska, Nakło nad Notecią, Szubin, **Świecie**, Pruszcz, Czernikowo. Również na stronie GDOS znajdują się rekomendacje przesłane do wszystkich gmin w 2018 roku: <https://www.gov.pl/attachment/eab816fb-6e1f-4000-b588-7d4292b87029>. Kliknięcie na link spowoduje ściągnięcie na dysk lokalny spakowanych plików 34MB. W załączeniu uchwała gminy **Świecie** – sugeruję i wnioskuję abyście Państwo czerpali z niej wzór gdyż zawiera wszystkie informacje zarówno w uchwale właściwej jak i w załączniku i jest jedną z najlepiej zredagowanych na tle całej Polski.
10. O konieczności zmiany przepisów dotyczących sprawującego nadzór wskazują również wpisy na dole w kartach przedmiotowych pomników przyrody w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody
11. W nowej uchwale może się znaleźć aktualna wartości obwodu w pierśnicy (na wysokości 1,3m) lub inne dane. Jest to doskonała okazja do dokonania przeglądu stanu zdrowotnego tego pomnika.
12. Szanowni Państwo, w Państwa przypadku gdy posiadacie tylko jeden pomnik przyrody realizacja niniejszej petycji winna sprowadzić się generalnie do spraw formalnych zredagowania samej uchwały. Wierzę, że posiadając JEDEN pomnik przyrody na swoim terenie otaczacie go szczególną ochroną.

Ad B

1. Wprowadzenie systemu procedury corocznego informowania Rady Gminy Pawłowiczki o stanie pomników przyrody na terenie gminy jest jak najbardziej **zgodna z zasadami ochrony nad pomnikami przyrody**, stałego ciągłego nadzoru nad nimi, posiadania aktualnej informacji o nich w zakresie stanu zdrowotnego, porządku wokół, stanu oznakowania w celu zaplanowania koniecznych zabiegów pielęgnacyjnych oraz innych czynności.
2. Jest to jak najbardziej zgodne z wnioskami pokontrolnymi NIK z 2018 roku po przeprowadzeniu kontroli w 29 gminach w zakresie ochrony lokalnych form przyrody, w których można znaleźć zalecenie: „Dokumentowanie działań kontrolnych dotyczących zachowania lokalnych form ochrony przyrody”.
3. Możecie Państwo zastosować inny wzór formularza, aczkolwiek ważne jest to aby były na nim informacje o porządku wokół, stanie oznakowania, stanie zdrowotnym lub innych uwagach dotyczących pomników przyrody. Wzór przykładowego formularza na końcu.

Z punktu widzenia należytej ochrony pomników przyrody, porządku prawnego i prawidłowej realizacji zadań nałożonych na gminę - przeprowadzenie powyższych działań jest jak najbardziej wskazane i uzasadnione.

Z poważaniem

**Wzór – Przykład Formularza - Raportu okresowej kontroli pomników przyrody
2025**

Pomnik / drzewo	Oznakowanie	Porządek/ Uwagi /Stan zdrowotny	Data / podpis
Grupa drzew, Oddział 21d, Obręb Jakubowice PL.ZIPOP.1393.PP.1603042.25			16.03.2025 D.M.
Dąb szypułkowy, obwód 484 cm			16.03.2025 D.M.
Dąb szypułkowy, obwód 465 cm			16.03.2025 D.M.
Dąb szypułkowy, obwód 471 cm			16.03.2025 D.M.
Dąb szypułkowy, obwód 487 cm			16.03.2025 D.M.